

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról

(COM(2010) 607 végleges – 2010/0301 (COD))

(2011/C 107/05)

Önálló előadó: **Virgilio RANOCCHIARI**

2010. november 10-én az Európai Parlament és 2010. november 24-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió Működéséről szóló Szerződés 114. cikke alapján kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi irányelvre a 2000/25/EK irányelvnek a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorokra vonatkozó rendelkezések tekintetében történő módosításáról

COM(2010) 607 végleges – 2010/0301 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2011. február 1-jén elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2011. február 16–17-én tartott, 469. plenáris ülésén (a 2011. február 16-i ülésnapon) 144 szavazattal, 5 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottságnak (EGSZB) meggyőződése, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok hajtására szánt motorok káros szén-monoxid, nitrogén-oxid, szénhidrogén és részecske-kibocsátásának csökkentése elengedhetetlenül fontos az EU által célként kitűzött levegőminőségi szint eléréséhez.

1.2 Az EGSZB-nek ugyanígy meggyőződése az is, hogy – különösen a globális válság idején – az európai mezőgazdasági és erdészeti traktor-gyártó ipar számára pénzügyi, gazdasági és foglalkoztatási téren megfelelő rugalmasságot kell biztosítani annak érdekében, hogy a jelenlegi konjunktúrában elviselhetetlen, túlzott gazdasági teher nélkül tudjon új traktorokat előállítani.

1.3 Az EGSZB támogatja tehát az Európai Bizottság javaslatát, amelynek értelmében a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott motorok arányát az eredetileg tervezett 20 %-ról 50 %-ra kell növelni, arányosan növelve a kis- és közép vállalkozások számára meghatározott mennyiséget.

1.4 Az EGSZB úgy véli, hogy a rugalmasság növekedésének környezeti hatása nem függ a terv időtartamától, ugyanakkor lejáratí időpont megállapítását javasolja azon szakaszok esetében, amelyeknél ez még nem történt meg. Ezért úgy véli, hogy a III. B. és minden későbbi szakasz esetében minden teljesítménycategóriában meg kell határozni egy egységes fix időtartamot, amely vagy három évig vagy a szakasz végéig tart – amelyik a kettő közül rövidebb.

1.5 Az EGSZB úgy véli, hogy a megfelelési eljárások és a különböző szakaszok közötti átmeneti időszakok különösen a

kkv-k számára nehezek és időigényesek, mivel a mezőgazdasági és erdészeti traktorok új motorral való felszerelésére és különösen a kutatási-technikai fejlesztésre (KTF), illetve a megfeleltetésértékelésre előirányzott költségek a kisebb vállalkozások számára nyilvánvalóan sokkal nagyobb terhet jelentenek, mint a nagy ipari komplexumok esetében.

1.6 Következésképpen az EGSZB támogatja azt a javaslatot, amelynek értelmében a kkv-k számára külön kvótát kell fenntartani a forgalomba hozható motorok számát illetően.

1.7 Az EGSZB alapvető fontosságúnak tartja az egységes és mindenki által elfogadott technikai szabvány megalkotásáért kifejtett európai és nemzetközi szintű erőfeszítések fokozását annak érdekében, hogy az EU-ban és a harmadik országokban hatályos kibocsátási határértékek összehangolásával az ágazatban előmozdítsák a globális kereskedelmet.

1.8 Az EGSZB meggyőződése, hogy a harmonizációs erőfeszítések ideális fóruma az ENSZ Európai Gazdasági Bizottsága, különösen a gépjárműágazat nemzetközi műszaki harmonizációjáról szóló 1998-as megállapodás.

1.9 Az EGSZB emlékeztet arra, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok kibocsátását nem elméleti alapú teszteléssel, hanem valós működési körülmények között kell ellenőrizni; és felkéri az Európai Bizottságot, hogy a lehető leghamarabb nyújtson be javaslatokat „a használatban lévő járművek és motorok megfeleltetése” (*in-service conformity*) vonatkozásában.

1.10 Az EGSZB megítélése szerint az elektronikus rendszerek szerepe rendkívül fontos a környezeti célkitűzések megvalósításához szükséges motorok és kibocsátás-utókezelési rendszerek működésének ellenőrzésében.

1.11 Az EGSZB tehát azt javasolja, hogy az Európai Bizottság hozzon olyan intézkedéseket, amelyek megakadályozzák az ellenőrzési szoftverek megrongálását, és kötelezővé teszik olyan rendszerek alkalmazását, amelyek csökkentik a mezőgazdasági traktorok használatát akkor, ha az utókezelési rendszerek karbantartása nem megfelelő módon történt.

2. Bevezetés

2.1 A 2000/25/EK irányelv a 18–560 kW teljesítmény közötti mezőgazdasági, illetve erdészeti traktorokra felszerelésre kerülő, kompressziós gyújtású motorokat tárgyalja. Meghatározza a szén-monoxid, a nitrogén-oxidok, a szénhidrogének és a részecskék kibocsátási határértékeit. Az irányelv fokozatosan csökkenő határértékeket rendel az egyes meghatározott dátumoknak megfelelő szakaszokhoz, amelyek a kipufogógáz- és részecske-kibocsátás maximális mértékének való megfelelés dátumát jelölik. A következő előre meghatározott szakasz a 2011. január 1-jén kezdődő III. B. és a 2014. január 1-jén kezdődő IV. szakasz. A 37–56 kW teljesítményű motorok esetében a IV. szakaszra vonatkozó követelmények nincsenek meghatározva, míg a nagyobb teljesítményű motorok esetében a IV. utáni szakasz meghatározása várat magára. Ha úgy tekintjük, hogy egy kibocsátási szakasz a kötelező alkalmazás időpontjától a következő kibocsátási szakasz kötelező alkalmazásáig tart, ebből az következik, hogy egyes szakaszok (a teljesítménykategóriától függően) időtartama jelenleg nincs korlátozva.

2.2 A mezőgazdasági és erdészeti traktorok kipufogógáz-kibocsátásáról szóló jogszabályokat 2005-ben módosították. Ez a módosítás vezette be a rugalmassági végrehajtási eljárásokat, amelyek lehetővé teszik ambiciózus és rövid idő alatt bevezetett, és az Amerikai Egyesült Államok által elfogadott értékekhez igazodó kibocsátási határértékek elfogadását. Emellett részlegesen és leegyszerűsítve ugyan, de meghatározta azt a fenti jogalkotásnak megfelelő rugalmassági rendszert, amely a termelő vállalatok humán és gazdasági erőforrásaira nehezedő terhek csökkentésére irányul. Más országok – mint Kína, India vagy Brazília – jogalkotása nem vezetett be hasonló intézkedéseket, és az általuk elfogadott alkalmazási menetrend sokkal kevésbé szoros.

2.3 Az EU által elfogadott rendszer lehetővé teszi, hogy egy mezőgazdasági és erdészeti traktorgyártó egy adott kibocsátási szakasz során motorbeszállítójától korlátozott mennyiségben olyan motort szerezzen be, amely a kibocsátási határértékek előző szakaszának felel meg. A motorok számát egyetlen alkalommal, a kérelem benyújtásakor kell meghatározni a következő két kritérium alapján:

- Az előző öt év értékesítési átlagának meghatározott százaléka.
- A kkv-k számára fenntartott meghatározott és az általuk előállított motorok alacsony számának függvényében megállapított mennyiség.

A rugalmassági eljárás hatálya alá eső motorok száma tehát független a rugalmassági eljárás időtartamától.

2.4 Legutóbb az Európai Bizottságnak a nem közúti mozgó gépekbe és berendezésekbe szánt belső égésű motorok kibocsátásáról szóló 97/68/EK irányelv módosításáról szóló, 2010. március 31-i 2010/26/EU irányelve egyéb rendelkezések mellett, a rugalmas végrehajtási eljárás keretén belül, a megfelelő jogalkotási egyszerűsítés szellemében egyszerűsítette a kérelem benyújtására és az ellenőrzésre vonatkozó közigazgatási eljárást.

2.5 Az Európai Bizottság e javaslata figyelembe veszi, hogy a III. B. szakasztól kezdődően a traktorgyártókra óriási terhelés nehezedik, ugyanis ez a szakasz teszi először általánosan kötelezővé a motorokból származó kipufogógáz-utókezelési rendszerek alkalmazását. Ezeket a nehézgépjárművek körében már ismert és alkalmazott technológiákat teljes mértékben felül kell vizsgálni ahhoz, hogy a mezőgazdasági és erdészeti traktorok nehéz üzemeltetési feltételei is figyelembe legyenek véve. A traktorokkal kapcsolatos tervet is maradéktalanul felül kell vizsgálni annak érdekében, hogy biztosítani lehessen a kibocsátás-utókezelési rendszerek befogadását.

2.6 Másrészt a gazdasági és pénzügyi világválság hatásai 2009 óta súlyosan érintették az európai mezőgazdasági és erdészeti traktorgyártó iparágat. Bár a fellendülés első jelei statisztikai értelemben már kimutathatók, társadalmi – és legfőképp foglalkoztatási – szinten a válság továbbra is súlyos hatást gyakorol.

2.7 A rugalmasság növelésére irányuló javaslat kizárólag a III. B. szakaszra vonatkozik, amely egybeesik a világválság legsúlyosabb szakaszával.

2.8 A szakaszok lépcsőzetes bevezetésére irányuló, és a motorok teljesítménykategóriájának függvényében felállított elvvel ellentétben az Európai Bizottság javaslata egységes időkeretet állapít meg a III. B. szakasz rugalmas végrehajtási eljárásának határidejét illetően.

2.9 Noha a végtelen hosszúságú, azaz határidő nélküli teljesítménykategóriák esetében (lásd: 2.1. pont) a rugalmas végrehajtási eljárás alkalmazását ésszerű határidőhöz kötni, az minden jel szerint nem megfelelő, hogy a többi teljesítménykategória esetében viszont az időtartam nincs egységesen meghatározva, és 1–3 év között mozog. Ez alapvetően a környezeti hatás csökkenésével magyarázható; a valóságban azonban a rugalmas végrehajtási eljárás alá vont motorok számát már a rugalmas végrehajtási eljárás elején, a kérelem benyújtását megelőző években a traktorgyártó értékesítéseinek átlaga (százalék) alapján meghatározzák, vagy előre meghatározzák a forgalomba hozható motorok számát, és ez a mennyiség a rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának függvényében sem változik. Egy traktorgyártó rendes esetben ezt a mennyiséget kérelmezi, amivel hozzájárul a szabályozás környezeti hatásvizsgálatának elvégzéséhez. A rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának tehát nincs későbbi környezeti hatása, mivel az engedélyezett motorok számát előzetesen meghatározzák.

2.10 A teljesítménycatóriák közötti indokolatlan egyenlőtlenség elkerülése érdekében a rugalmas végrehajtási eljárás időtartamának minden motorteljesítmény-kategória esetében meg kell egyeznie. Ezenkívül – módosítva az Európai Bizottság javaslatát – ezt a megközelítést minden olyan kibocsátási szakaszra (mint a IV. szakasz) ki kell terjeszteni, amelynek vonatkozásában nincs konkrét időtartam meghatározva.

2.11 A környezetvédelem területén az ipar fejlődésének érdekében a következő lépéseket kell megtenni:

- a mezőgazdasági és erdészeti traktorokat gyártó iparág versenyképességének megőrzése a gazdasági válság közvetlen hatásainak enyhítése mellett,
- a III. B. szakaszban a KTF-tevékenységek további finanszírozásának lehetővé tétele az ipar számára valamennyi, de különösen a kisebb piaci rések szükségleteit kielégítő terméktípusok tekintetében,
- a járműpark kibocsátásának csökkentése az elavult mezőgazdasági és erdészeti traktorok alacsony környezeti hatású és a piaci szereplők számára biztonságosabb gépekre történő cserélésével. A felújított eszközök alkalmazása a károsanyag-kibocsátás szempontjából csak szerény előnyökkel jár, a biztonságot pedig egyáltalán nem javítja.

3. Az irányelv módosítására irányuló javaslat

3.1 Ez a javaslat a következő módosításokat irányozza elő a 2000/25/EK irányelv vonatkozásában:

3.2 A III. B. szakaszban a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott mezőgazdasági és erdészeti traktorokba szánt motorok számának növelése minden teljesítménycatóriában engedélyezett. Ez magában foglalja a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozott traktorok arányának az eredeti 20 %-ról 50 %-ra való növelését a korábbi éves berendezésértékesítésen belül, valamint választható alternatívaként a rugalmas végrehajtási eljárással forgalomba hozható motorok maximális számának kiigazítását egyaránt.

Az intézkedések határidejéül 2013. december 31-ét határozták meg.

3.3 A javasolt opció célja tehát a meglévő rugalmas végrehajtási eljárás megerősítése. Az új kibocsátási határérték teljesítéséhez szükséges költségek csökkenése miatt a környezeti hatás és az ebből következő gazdasági előny szempontjából ezt a megoldást tartják a legmegfelelőbbnek. Érdemes megemlíteni, hogy a rugalmasság növelését már a fent említett 2000/25/EK irányelv 4. cikkének (8) bekezdése is fontosnak tartotta.

4. Általános észrevételek

4.1 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottságnak a nagyobb rugalmasság biztosítására vonatkozó iránymutatását a mezőgazdasági és erdészeti traktorokba szánt motorok szén-monoxid, nitrogén-oxidok, szénhidrogének és részecskék engedélyezett kibocsátási határértékeit illetően a különböző végrehajtási szakaszokban.

4.2 Az EGSZB osztja az Európai Bizottság azon aggályait, amelyek a mezőgazdasági és erdészeti traktorokat gyártó európai iparág versenyképességi és foglalkoztatási szintjének a pénzügyi és gazdasági világválság hatásaival szembeni megőrzésével kapcsolatosak, ugyanakkor egyetért azzal, hogy a környezetvédelmet és az európai polgárok jólétét magasabb szintre kell emelni.

4.3 Az EGSZB támogatja tehát az Európai Bizottság javaslatát, amely a mezőgazdasági és erdészeti traktorok kipufogógáz-kibocsátásáról szóló, 2000-ben elfogadott irányelv és módosításai által előírt irányzott rugalmas végrehajtási eljárás által érintett ágazatok esetében a rugalmasság arányát a III. B. szakasz esetében 50 %-ra kívánja növelni.

4.4 Még általánosabban: az EGSZB alapvető fontosságúnak tartja az egységes és mindenki által elfogadott szabvány megalkotásáért tett európai és nemzetközi szintű erőfeszítések fokozását annak érdekében, hogy az EU-ban és a harmadik országokban hatályos kibocsátási határértékek összehangolása révén elő lehessen mozdítani a világkereskedelmet. Ebből a szempontból az együttműködés ideális fórumának az ENSZ genfi székhelyű Európai Gazdasági Bizottsága tűnik.

4.5 Kiemelt figyelmet érdemelnek az ágazatban működő kkv-k, amelyekkel kapcsolatban az EGSZB úgy véli, hogy a rugalmas megfelelési eljárások, a megvalósítási időszakok és a különböző szakaszok közötti átmeneti időszakok a berendezések és motorok megfelelési költsége miatt rendkívül nagy terhet jelentenek; ez a teher a kisebb vállalkozások számára nyilvánvalóan sokkal súlyosabb, mint a nagy ipari komplexumok esetében. Ezért a kkv-k számára biztosítani kell, hogy a forgalomba hozható motorok tekintetében fix mennyiséget lehessen megállapítani.

4.6 Az EGSZB kiemeli, hogy a célkitűzések megvalósítása érdekében a szigorú határértékek megállapítása nem elég: olyan vizsgálati folyamatot is ki kell alakítani, amely a gyártók vagy az ellenőrző szervek által működtetett motorok kibocsátását ellenőrzési tervek alapján tényleges működési feltételek mellett vizsgálja (a használatban lévő járművek és motorok megfelelésége, *in-service conformity*).

4.7 Az EGSZB tudatában van annak, hogy a kibocsátások még jelentősebb csökkentéséhez utókezelési rendszerek alkalmazására van szükség, ezért alapvető fontosságúnak tartja, hogy e rendszerek ne lehessenek manipulálhatók, és az üzemeltetők végezzék el a megfelelő karbantartási munkálatokat annak érdekében, hogy a hatékony működés a traktor teljes élettartama során biztosítható legyen. Ellenkező esetben a motorok kibocsátása meghaladhatja az elavult motorokét. Az irányelv jelenleg kevés előírást fogalmaz meg a karbantartást illetően, a rendszerek és különösen a működésért felelős szoftverek manipulá-

lása ellen hozott szabályokról pedig egyáltalán nem tesz említést. Az EGSZB azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy a lehető leghamarabb fogalmazzon meg olyan követelményeket, amelyek megakadályozzák a mezőgazdasági és erdészeti traktorok használatát akkor, ha az utókezelési rendszerek karbantartása nem megfelelő. Azt ajánlja továbbá az Európai Bizottságnak, hogy akadályozza meg, hogy a gyártó által egyértelműen nem felhatalmazott harmadik személy hozzáférhessen a megfelelő működést és a kibocsátás-ellenőrzést felügyelő szoftverekhez.

Kelt Brüsszelben, 2011. február 16-án.

*az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke*

Staffan NILSSON
